

01
2020

Kotitalalta

HKSCAN

6

HYVIN HOIDETTU TERNI ON IMMOSTEN YLPEYS

12 REHUJEN VILJELYN HIILIJÄLKI PIENENEE

14 ALITUVAN EMAKOT
PORSIVAT NYT VAPAANA

SÄÄDÄ PELTORISI KOTITILALTA-PODCASTIN TAAJUUDELLE

Kotitalta on HKScanin oma podcast kotieläintuotannon ammattilaisille. Jututamme asiantuntijoita, kysymme kokemuksia tiloilta ja tarjoamme ajankohtaisia vinkkejä maatalan arkeen.

Alkukesän aikana olemme keskustelleet mm.

- tuottavuudesta
- nurmentuotannosta
- Agrofood Ecosystem® -mallista

Voit kuunnella podcastia osoitteessa www.hkscanagri.fi/podcast.

Voit myös laittaa sen soimaan Spotifystä.

 Agrofood Ecosystem® lisää läpinäkyvyyttä

Tervetuloa Kotitalta-podcastin pariin!

HKSCAN

RUOKAKETJU EI PETÄ

VIIME KUUKAUDET ovat näyttäneet, kuinka nopeasti koko maailma voi muuttua. Monesti yhteiskunnalliset käännteet muhivat pitkään ennen kuin tulee hetki muutokselle. Ja silloin on jo kiire. Oman maan ruokaturvaa ei luoda hetkessä.

1990-luvun alussa Suomessa käytiin vilkasta keskustelua maataloustuista, eikä suomalaisen ruoan arvostus ollut kovin korkealla. Nyt koronapandemian aikana on kotimaisen ruoan ja ruokaturvan merkitys korostunut ja noussut osaksi yleistä keskustelua. Valtioneuvosto on määritellyt elintarvikealan kriittiseksi toimialaksi. Tämä

POIKKEUS-
TILANTEESSAKAAN
EMME SAA UNOHTAA
YMPÄRISTÖÄMME JA
TULEVIA SUKUPOLVIA.

tarkoittaa, että myös meidän on kaikin keinoin saatava varmistettua ketjussamme toimivien henkilöiden terveys ja turvallisuus ja sitä kautta liiketoimintamme jatkuvuus. Tärkeät työt on pystyttävä tekemään myös poikkeusolojen aikana. Siksi on tärkeää turvata omavaraisuus myös kaikissa ruokaan tarvittavien komponenttien tuotannossa. Sokerijuurikastakin alettiin viljellä Napoleonin Ranskassa Karibian sodan aikana, kun sokerin saanti oli turvattava. Meidän osaltamme on ajankohtaista varmistaa naudanlihan tuotannon omavaraisuutta, koska

lypsylehmien määrä vähenee.

Meillä Suomessa on koronapandemiaan liittyvät asiat hoidettu hyvin. Ruoan saatavuuden varmistamisessa on korostunut koko ruokaketjun yhteistyö. Olemme yhdessä Teidän kanssanne varmistaneet ketjumme toimivuutta koronapandemian aikana monin tavoin. Tiukkojen toimintamallien, sitoutumisen ja yhteistyön avulla selviämme haastavista ajoista ja pystymme tarjoamaan kuluttajille paikallista, turvallista ja terveellistä ruokaa. Te sopimustuottajat olette osaltanne tehneet tiloilla erityisen tärkeää työtä - kiitos!

Poikkeustilanteessakaan emme saa unohtaa ympäristöämme ja tulevia sukupolvia. Teemme paljon kehitystoimia muun muassa tuotantoketjumme hiilijalanjäljen pienentämiseksi Agrofood Ecosystem® -yhteistyöverkoston voimin. Agrofood Ecosystem® vastaa osaltaan lihamarkkinoiden muutokseen. Asiakkaat ja kuluttajat edellyttävät ruokaketjulta yhä enemmän vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä. Uutta tietoa kannattaa hyödyntää tilojen tulevaisuuden valmistautumisessa ja tuottavuuden kehittämisessä. Ympäristöystävällinen ja kilpailukykyinen lihan tuotantotapa turvaa koko ketjumme tulevaisuuden.

Veli-Matti Jäppilä
Hankintajohtaja

Agrofood Ecosystem® -malli perustuu dataan

HKScanin arvoketjuun ja erityisesti lihan sopimus-tuotantoon rakennetaan Agrofood Ecosystem® -mallia, jolla vastataan lihamarkkinoiden muutokseen. Käy tutustumassa malliin HKScanin verkkosivuilla! Sivuilla voit alkaa seurata muun muassa, millaista dataa maanhengityskammiot ovat pilottitilojen pelloilta keränneet. Nyt todennetaan, miten pelto todella sitoo hiiltä!

www.hkscan.com/fi/agrofood

Kuva: Roni Lehti

JAETAAN #RUOKAILOA SOMESSA

Seuraa, tykkää ja jaa:

 @HKHooKoo, @Kariniemen, @Kotitilalta

 @hk_fi, @kariniemenkotitila

 @HKScanFinland

 Hookoo, kariniemen, HKScan Oyj, HKScan agri

#hookoo #ainasuomalaistalihaa #lihantaitajat #ruokailoa
#kariniemen #kariniemenkotitila
#hkscanagrofood #ainakotimaista #ruokailoa #vastuullisuusfakta

TALOUSKATSAUKSET YOUTUBESSA

HKScan Oyj julkistaa puolivuosisikatsauksensa torstaina 16.7. Voit halutessasi katsoa Tero Hemmilän videokatsauksen HKScan Oyj:n YouTube-kanavalla. Kanavalta löydät muutakin kiinnostavaa, kuten HK:n kanavissa isosti menestyneen videon karjan laitumelle laskusta. Lisää alkutuotannon videoita on luvassa.

www.youtube.com > HKScan Oyj

3	PÄÄKIRJOITUS	20	KORONAPANDEMIALLA VAIKUTUKSIA ELINTARVIKEMARKKINAAN
4	VERKKOVINKIT	22	VERKOSTOTYÖLLÄ ARVOKASTA TIETOA LIHAKETJUUN
6	MAITOTILAN TOISEKSI TÄRKEIN TUOTE	24	KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA Miten hoidan viljojen kasvinsuojelun niin, että rehuvilja on puhdasta ja tuottavaa?
9	HYVÄ ALKU JOKAISELLE VASIKALLE	25	VOIKO NAUTATILA TOIMIA ILMAN NASEVAA?
10	VEHNÄN HIILENSIDONNAN SALAT SELVILLE	26	KEINOJA TARJOLLA PORSaidEN LAADUN KEHITTÄMISEEN
13	PAREMPI VARAUTUA KUIN MUREHTIA Jaana Harjunmaa auttaa broileritiloja kehittymään	28	NAUTOJEN NOUTOON ON MONTA TURVALLISTA TAPAA
14	AKIN KARAISEVAT OPIVUODET	30	AJANKOHTAISTA
16	GRILLI TÄYNNÄ KESÄHERKKUJA!	31	MATKALLA MONIPUOLISEKSI RUOKATALOKSI
19	HK® LAUTASMAALLI -ATERIOIDEN AVULLA SYÖT JA VOIT HYVIN		

10

Yli-Jamalla kerätään hiilidataa pellosta.

16

Tärkeintä grillauksessa on hauskanpito ja yhdessä tekeminen.

28

Automiehet tuntevat nautatilojen parhaat lastauskikat.

Kuva: Oskari Vintänen

Kuva: Timo Turkkia

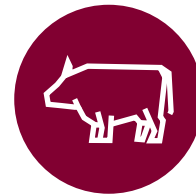
Kuva: Tero Hekala

HKSCAN KOTITILALTA:

JULKAISIJA: HKScan, PL 50, 20521 Turku, puh. 010 570 150, www.hkscanagri.fi • PÄÄTOIMITTAJA: Veli-Matti Jäppilä • TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ: Katja Toivanen • TOIMITUSSIHTEERI: Raila Aaltonen • TOIMITUSKUNTA: Heikki Aro, Tony Erlands, Esa Heikkilä, Harri Jalli, Ulf Jahnsson, Ulla Ketola, Olli Paakkala, Riitta Pietilä, Leena Pohjola, Jarmo Seikola, Marja Siltala, Sami-Jussi Talpila, Eija Talvio, Heikki Yrjölä • TAITTO: Päivi Liikamaa • PAINO: Edita Prima Oy • ISSN 2242-153X (painettu), ISSN 2242-1548 (verkko) • Osoitelähde: HKScan tuot-tajarekisteri • Osoitteenmuutokset: elainhankinta@hkscan.com • KANNEN KUVA: Topi Pakarinen

Immosten maitotilalta lähtee lähes 80 vasikkaa vuodessa muualle kasvamaan. Tinkimättömän huolellinen alkukasvatus takaa vasikoiden laadun.

MAITOTILAN TOISEKSI TÄRKEIN TUOTE

Korpikannan tilalta, MTY Immosen navetasta lähtee lujasti maitoa, mutta toinen tärkeä tuote ovat pitkään lypsävien lehmien vahvat vasikat. Uuden vasikkalan suunnittelussa yhdistyvät eläinten hyvinvointi ja bioturvallisuus.

TEKSTI: RAILA AALTONEN KUVAT: TOPI PAKARINEN

VELJEKSET ANTTI ja Pasi Immonen ovat isännöineet tilaa vuodesta 2009, alkuvuodet yhdessä isänsä kanssa. Antin vaimo Outi Immonen ja Pasiin vaimo Mari-Anne Immonen ovat tilalla palkattuina työntekijöinä. Maidontuotanto kahden robotin navetassa rullaa sujuvasti neljän hengen voimin.

Immoset laajensivat tuotantoaan rohkeasti kymmenen vuotta sitten: lehmien määrä nousi 40:stä 140:een ja peltoala ostamalla ja vuokraamalla 50 hehtaarista 110:een. Sopimusala rehunkorjuuseen on lisäksi 40 hehtaaria.

Lypsynavetta valmistui vuonna 2011. Vanha parsinavetta muutettiin 80 hiehopaikan pihatoksi, jossa pitovasikat kasvatetaan puolivuotiaasta siemennykseen. Risteytysvasikat ja lypsytuotetut sonnivasikat lähtevät välitykseen terneinä. Välitysvasikoita Immoset myyvät vuodessa lähes 80.

”Vasikoiden tarve omaan uudistukseen on vähentynyt, kun olemme saaneet lehmien keskipoikimakerran kolmeen. Viime vuonna liharoturisteytystä käytettiin melkein

puolessa siemennyksistä, ja osuus nousee 70:een”, sanoo Antti Immonen.

Antti vastaa tilalla karja-asioista, seminologiksi koulutautunut Outi Immonen hoitaa jalostussuunnittelun ja siemennykset, ja Pasilla on vastuullaan rehuntuotanto.

LOIMI PÄÄLLÄ VASIKAT TARKENEVAT JA VIIHTYVÄT ULKONA.

Pellot ovat nurmella. Kylvä, niitto ja karhutus ostetaan urakointina. Vihantana korjataan myös suojavilja uusittavilta nurmilta, joita on 30-50 hehtaaria vuosittain.

”Hyvälaatuista viljaa rehuksi saa helpoiten ostamalla”, sanoo Antti Immonen.

IGLUT TOIMIVAT HYVIN

Vasikoiden oloja Immoset ovat miettineet viime aikoina paljon. Pikkuvasikoiden yksilökarsinat olivat alun perin poikimakarsinan

yhteydessä. Parin viikon jälkeen välitysvasikat lähtivät maailmalle ja itselle jäävät siirrettiin ryhmäkarsinaan juottoautomaatille.

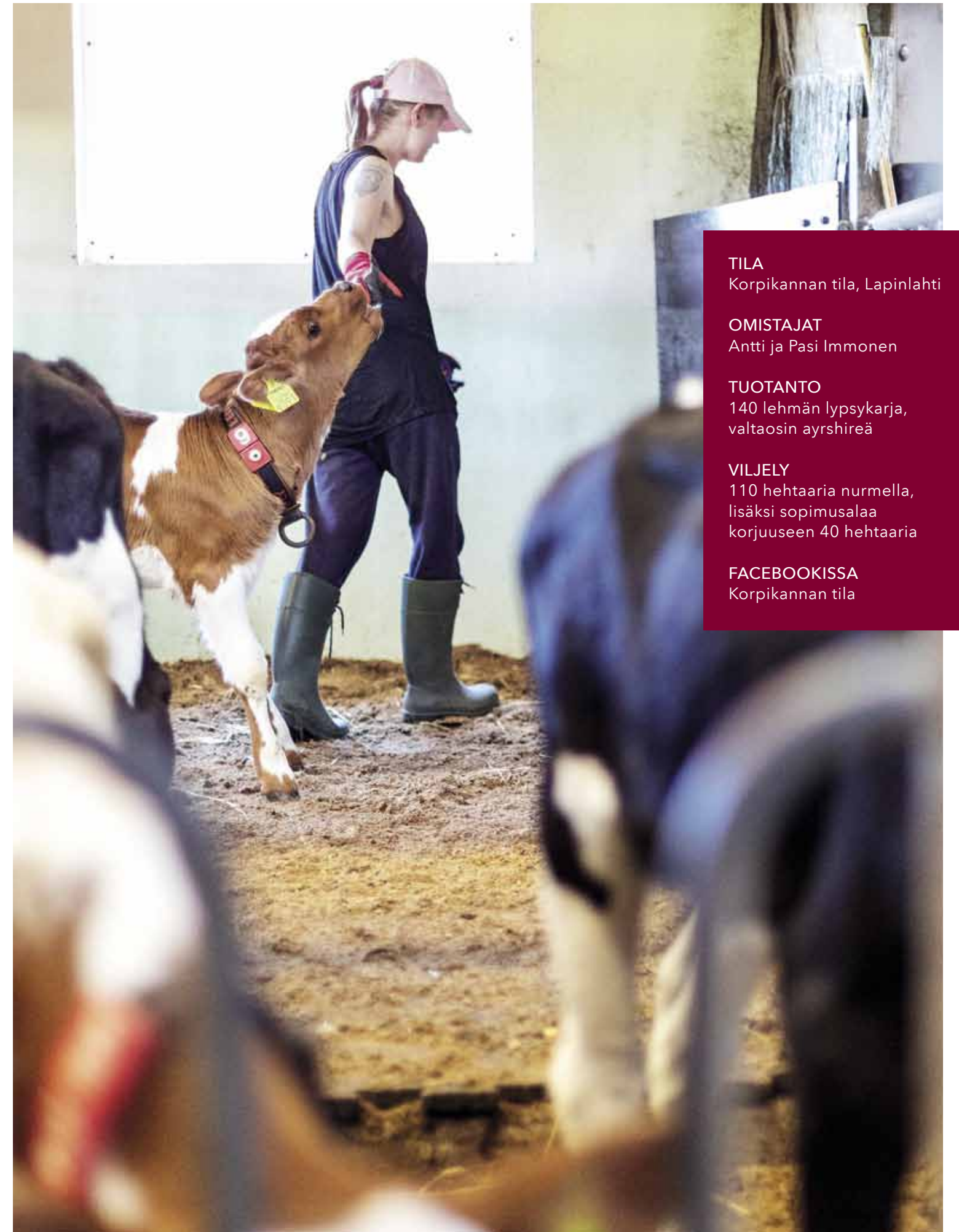
Kun vasikat olivat lähellä, vastapoikineet olivat kiinnostuneempia niistä kuin syömisestä. Huonosti syövät ensikot ja lehmät olivat alttiina poikimahalvaukselle ja ketoosille.

Syyskuussa 2019 karjaan tuli harmillinen kryptosporidioositartunta. Ensin tartunta säikäytti, kertoo Antti Immonen, joka itse sairastui tautiin ennen kuin elämällä oli oireita.

”Sitten huomattiin, ettei ne kuolekaan tähän. Ripulista selvittyään ne kasvavat ihan hyvin. Karsinoiden puhdistamisesta tulee tietysti ylimääräistä työtä.”

”ETT:n ohjeen mukaan vasikat pantiin välitykseen vasta kun oireiden päättymisestä oli kulunut kaksi viikkoa. Lisätilan tarve ratkaistiin laittamalla ulos igluja, ja todettiin, että loimi päällä vasikat tarkenevat ja viihtyvät ulkona.”

Tapahtumat antoivat vauhtia uuden vasikkalan suunnittelulle. Huhtikuussa pyydettiin

TILA
Korpikannan tila, Lapinlahti

OMISTAJAT
Antti ja Pasi Immonen

TUOTANTO
140 lehmän lypsykarja,
valtaosin ayrshireä

VILJELY
110 hehtaaria nurmella,
lisäksi sopimusala
korjuuseen 40 hehtaaria

FACEBOOKISSA
Korpikannan tila

Kolmiviikkoina välitetyt vasikat ovat painaneet keskimäärin 65 kiloa, muhkein varttui neljässä viikossa satakiloiseksi.

rakennussuunnittelija piirtämään kuvat rakennusluvan hakua varten ja toukokuussa alettiin kaivaa pohjaa. Uusien tilojen myötä tartunnasta aiotaan päästä kokonaan eroon.

VASIKKALA NOUSEE KESÄLLÄ

Uudisrakennukseen tulee 12 kahden vasikan karsinaa. Irrotettavien väliseinien ansiosta karsinoita voi suurentaa joustavasti eri kokoisille ryhmille, ja tilaa riittää enimmillään 32 vasikalle. Vasikoiden alustana on olki-turvekui-vike betonilattian päällä. Seinien alaosa on betonia puolentoista metrin korkeuteen. Raitis ilma tulee kasvattamoon seinien yläosan rakolaudoituksen lomitse ja poistuu vinokaton harjalta.

”Käytämme omaa puutavaraa ja teemme itse ison osan rakennustöistä. Tarkkaa kustannuslaskelmaa ei ole, mutta alle 20 000 euroon sen pitäisi jäädä, omat työt mukaan luettuna.”

Kaksi perhettä Immosia työskentelee laadukkaan maidon ja hyvien vasikoiden eteen. Antti ja Pasi Immosen timpurintaidoille tulee taas käyttöä, kun pikkuvasikoille tehdään kesällä uudet mukavat tilat. Kahden perheen lapsikatraaseen kuuluu kuusi 2-11-vuotiasta lasta.

Tilapäiseen käyttöön hankitulle kahdeksan vasikan ryhmäiglulle löytyi myös käyttöä. Se viedään tien varteen hieman etäämmälle navetasta. Kun välitysauto soittaa tulostaan, lähtijät siirretään igluun odottamaan, ja kuljettaja saa ne helposti kyytiin yksin.

”Eläinkuskit eivät ole meillä käyneet navetassa muutenkaan enää vuosiin. Tuomme eläimet aina itse ulos”, Immonen sanoo.

HYVÄT TERNIT YLPEYDEN AIHE

Antti Immosen mukaan ternivasikoilla on iso taloudellinen merkitys, ja siksi niistä pidetään hyvää huolta. ”On ilo laittaa hyvin hoidettu vasikka eteenpäin. Moitteita emme ole vasikoista koskaan saaneet.”

Kolmiviikkoina välitetyt vasikat ovat painaneet keskimäärin 65 kiloa, muhkein oli neljässä viikossa varttunut satakiloiseksi. Lypsykarja on valtaosaltaan ayrshirea. Immosien kokemuksen mukaan rotu toimii robotilla

hyvin, ja se miellyttää muutenkin holsteinia enemmän.

Valion Voimavasikka-hankkeeseen tila lähti mielellään mukaan. Outi Immonen on käynyt pienryhmätapaamisissa ja ryhmä on kokoontunut myös Immosten tilalla.

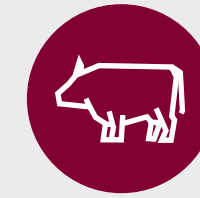
”Meillä ruvettiin punnitsemaan myös vasikoiden syntymäpainot. Ternimaidon mittaaminen Brix-mittarilla oli meille tuttua ennestään. Neljä vuotta sitten rotavirus aiheutti vasikkatappioita. Silloin ongelma saatiin kuriin tutkimalla ternimaitojen vasta-ainepitoisuudet. Jos oman emän maito ei ollut tarpeeksi hyvää, vasikalle otettiin pakasteesta parempaa ternimaitoa.”

”Olemme huomanneet, että kun vasikat hoitaa heti alusta alkaen huolellisesti, ne eivät sairastu pahasti. Kryptosporidium-alkueläimen aiheuttama viikon ripuli menee ohi, eikä yhtään vasikkaa ole kuollut”, Antti Immonen sanoo. ●

Kuva: Markku Pulkkinen

VALION VOIMAVASIKKA-hankkeen tavoitteena on kasvattaa tuottavia ja mahdollisimman terveitä vasikoita. Lypsykarjatilastoista ja vasikan kasvattajasta koostuvat kuusi pienryhmää kokoontuvat hankkeen aikana kerran jokaisella ryhmän tilalla. HKScanilta mukana on Harri Jalli antamassa oman osaamisensa lihasvasikoiden kasvattamisesta. Syksyn yhteenvetoseminaarissa tarkastellaan, millaisia edistysaskeleita tiloilla on otettu. Voit seurata hankkeen etenemistä ja poimia vinkkejä vasikan alkukasvatukseen Voimavasikka-hankkeen Facebook-sivuilta. Idean äiti on Kristiina Sarjokari Valiolta.

Hyvä alku jokaiselle vasikalle

VASIKOIDEN KASVUPOTENTIAALI kannattaa hyödyntää täysmääräisesti. Se edistää sekä tilan taloutta että maito- ja lihaketjun hiilineutraaliuden saavuttamista, kun hukka tuotannossa vähenee. Valion terveydenhuoltoeläinlääkäri Kristiina Sarjokari listaa seitsemän tekijää vasikan hyvään alkuun:

1. Tasapainoisesti ruokittu emä, joka saa poikia rauhassa puhtaaseen poikimapaikkaan. Poikimisen edistymisen seuranta ja tarvittaessa synnytysavun antaminen.
2. Vasikalle vähintään 3-4 litraa laadukasta ternimaitoa mahdollisimman pian syntymän jälkeen. Varmista maidon vasta-ainetaso Brix-mittauksella.
3. Hyvät olosuhteet: vasikan karsinan runsas kuivitus, puhdas karsina ja raikas ilma. Tarvittaessa lisälämpöä lämpölampun ja vasikkaliivin avulla.
4. Riittävät juottomäärät vasikan ikä ja koko huomioiden. Jotta vasikka tulee kylläiseksi, sopiva kerta-annos on yleensä 3-5 litraa. Kun vasikka opetetaan juomaan varhain myös vettä, vieroitus on helpompaa.
5. Riittävästi kiinteää ravintoa: vasikalle suunniteltua väkirehua ja laadukasta säilörehua tai lehteä kuivaa heinää, tai näistä koostettua, vasikalle sopivaa apetta.
6. Suhteellisen samanikäisiä leikkikavereita ja ryhmittely karjan tautitilanteen mukaan. Sopiva ryhmäkoko on 2-8, maksimissaan 10 vasikkaa.
7. Sairauksien oireiden seuranta ja sairaiden hoitaminen viipymättä. Sairas vasikka tarvitsee taudin mukaista täsmä- ja tukihoidtoa. Ripuloiva tai yskivä vasikka kannattaa ottaa eroon ryhmästä, sillä se tarvitsee oman rauhan ja lepoa. Laumassa tauti tarttuu pian toisiinkin vasikoihin. ●

TILA:
Yli-Jaman tila, Salo

OMISTAJA:
Matti ja Anna-Leena Yli-Jama

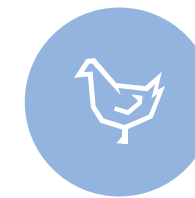
VILJELY:
Peltoala 200 ha;
sokerijuurikasta, kevät- ja
syysvehnää, mallasohraa,
sientimoteitä, ruista
ja hernettä.

ELÄINTUOTANTO:
30 000 broileria

BROILERIN HIILIJALANJÄLKI:
2,4 kg CO₂e eläimen
elopainokiloa kohden

Yli-Jamat tähtäävät suuriin sa-
toihin ja pieneen ympäristö-
kuormitukseen. Keinoina ovat
viljelykierto, hyväkuntoiset
maat ja paikkatiedon hyödyn-
täminen lannoituksessa.

VEHNÄN HIILENSIDONNAN SALAT SELVILLE

Rehuntuotannon hiilijalanjäljestä suomalaisissa olosuhteissa piiryy yhä tarkempi kuva, kun Yli-Jaman tilalla sukelletaan hiilensidonnän maailmaan osana HKScanin Agrofood Ecosystem® -työtä. Huipputeknologia seuraa yhteyttämisen hiilivirtoja broilertilan vehnäpellolla kasvukauden loppuun asti.

TEKSTI: RAILA AALTONEN KUVAT: OSKARI VIRTANEN

MATTI JA ANNA-LEENA YLI-JAMA viljelevät Salon Kuusjoella sokerijuurikasta, kevät- ja syysvehnää, mallasohraa, sientimoteitä, ruista ja hernettä. Öljykasvitkin otetaan jälleen viljelyyn heti kun sadosta on tiedossa kannattava hinta.

Ympäristöasioita pohtinut pariskunta on vuosien mittaan muuttanut viljelytapojaan ympäristöä säästävään suuntaan. Tärkeimpiä asioita ovat monipuolinen viljelykierto ja mahdollisimman korkea kasvipeitteisyys. Pelton säännöllinen kalkitus ja suojavaikotteet kuuluvat myös keinovalikoimaan.

”Juurikasta viljellään lohkolla 2–3 vuotta, sen jälkeen kylvetään timotei suojaviljan kanssa. Muutaman satovuoden jälkeen on vuorossa syysvilja ja taas juurikas. Viljakierrossa meillä vuorottelevat heinäsiemen, mallasohra, kevätvehnä ja ruis. Timotei katkaisee viljan monokulttuurin”, Matti Yli-Jama kuvaa.

HUOLENPITOA MAASTA

Pellon kasvukunto on noussut yhä tärkeämmäksi tekijäksi sadon varmistajana.

”Paljon siitä kasvukunnosta puhutaan, mutta kaikki eivät sitä huomioi tarpeeksi”, Matti Yli-Jama huomauttaa.

Heidän tilansa pellot on salaojitettu pääosin 60-luvulla silloisella pitkällä ojavälillä. Yli-Jamat ovat lisänneet vanhojen ojien väleihin uudet imuojat jo suurimmalla osalla pelloista ja parantaneet vesitaloutta lisämaaostojen kautta tulleilla mailla uusintaajituksen avulla. Yhteensä peltoa on runsaat zoo hehtaaria.

Timoteivuodet ovat osaltaan korjanneet maan rakennetta märmilläkin lohkoilla. Yli-Jamat kiinnittävät huomiota myös maan pinnan muotoiluun, ja täyttävät tarvittaessa pellon notkelmia ojamailla. Laserohjattavaa lanaa he ovat kokeilleet hyvällä menestyksellä.

Huolenpito maasta näkyy. Kuluneen, hyvin märän ja sateisen talven jälkeenkin pellot kuivuivat kylvettäviksi ennen vappua.

Viime kesänä Yli-Jamat osuivat Okra-näyttelyssä juttusille HKScanin Jarmo Seikolan kanssa, joka kertoi helle

HYVIN MÄRÄN JA
SATEISEN TALVEN
JÄLKEENKIN
PELLOT KUIVUIVAT
KYLVETTÄVIKSI
ENNEN VAPPUA.

HIILIVIRROT MITATAAN

Viime kesänä Yli-Jamat osuivat Okra-näyttelyssä juttusille HKScanin Jarmo Seikolan kanssa, joka kertoi helle

Viljan lannoitusta täsmennetään uuden tekniikan avulla. Viljelykierrot tukevat maan rakennetta. Hyvät käytännöt auttavat pienentämään broilerintuotannon hiilijalanjälkeä.

13

YHDESSÄ

PAREMPI VARAUTUA KUIN MUREHTIA

Jaana Harjunmaa hyppäsi lokakuussa äitiyslomasijaiseksi Satafood Kehittämisyhdistyksen hankkeeseen, jossa kehitetään Kariniemen® broileritilojen kilpailukykyä. Tiloja on reilut 80 ja ne sijaitsevat pääosin Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa.

TEKSTI: RAILA AALTONEN

alkamassa olevasta Kariniemen sankarit -projektista. He ilmoittautuvat heti mukaan.

”Meitä kiinnostaa uudet asiat ja haluamme parantaa omaa tekemistämme. Tässä projektissa yhdistyvät kannattavuus ja ympäristönäkökulma”, Anna-Leena Yli-Jama perustelee. ”Kuluttaja miettii näitäkin asioita osatessaan broileria.”

Tilalla poraudutaan nyt vehnän viljelyä hiilitaseeseen ja kerääjäkasvin vaikutukseen kahdella koelohkolla. Osalle toisesta lohkoista on kylvetty valkoopilaa, joka puinnin jälkeen jatkaa hiilensidontaa kasvukauden loppuun saakka.

Lannoitus on suunniteltu yhdessä Yaran **Anne Kermisen** kanssa. Vehnä saa tyypeä kylvön yhteydessä melko niukasti, ja täydennyslannoitus määräytyy kasvustosta mitatun tarpeen mukaan paikkatietoa hyödyntäen.

”Tästä karttuu meille hyvää kokemusta. N-Sensorin käyttö on järkevää erityisesti isoilla lohkoilla. Lannoitetta säästyy, kun määrää voidaan säädellä levityksen aikana”, Matti Yli-Jama sanoo.

Kaksi tutkimuskammioita kerää lohkoilta hiilidatataa parin viikon välein. Siihen liitetään tiedot ilman ja maan lämpötilasta ja kosteudesta.

”Datasensorin tiedot näkyvät meille koko ajan. Se tuo lisää mielenkiintoa ja tarkkuutta työhön”, lisää Anna-Leena Yli-Jama.

BROILERALA ON EDELLÄKÄVIJÄ

Yli-Jamat lähtivät broilertuotantoon 1999 ostamalla 30 000 linnun kasvattamon vartiin ajomatkan päästä kotoa. Kun vanha kanala oli täysinpalvellut, pariskunta rakensi uuden, samankokoisen kanalan tilan yhteyteen 2006.

Broilerintuotannon hiilijalanjäljen selvittämistä he pitävät tarpeellisena ja odottavat siitä koituvan hyötyä alkutuotannolle.

”Tässä saadaan vertailukelpoista tietoa suomalaisesta tuotannosta. Odotan, että tulokset vahvistavat kuluttajan uskoa kotimaiseen tuotantoon. Se näkyy kulutuksessa ja toivon mukaan myös hinnassa. Sitä kautta tuotannon kannattavuus paranee”, Anna-Leena Yli-Jama sanoo.

Kun kymmenelle tilalle laskettiin yhden lihakilon tuotannon hiilijalanjälki tuotannosta kerättyjen lukujen perusteella, lopputulokset olivat hyvin lähellä toisiaan.

”Toimintatavat ovat hyvin samankaltaisia, esimerkiksi hakelämpö on otettu käyttöön broileritiloilla muita aikaisemmin. Koemme, että alamme on edelläkävijä monessa suhteessa. Myös hiilijalanjäljen selvittäminen kertoo siitä.”

Yli-Jamat aikovat viedä tilansa toimintoja vielä ympäristöystävällisempään suuntaan uuden tekniikan avulla. Suunnitelmassa on satokartoituslaitteiston hankkiminen puimuriin sekä aurinkopaneelit. ●

AGROFOOD ECOSYSTEM® KARINIEMEN TILOILLA

Hiilijalanjälki on laskettu kymmenellä Kariniemen® Sankarit-pilottitilalla. Hiilijalanjälki on keskimäärin 2,4 kg CO₂e eläimen elopainokiloa kohden. Se on pienin Suomessa mitatuista.

Toimenpiteet Yli-Jaman tilalla kesällä 2020:

- Lannoituksen optimointi: suunnitelma, Atfarm & N-Sensor, yhteistyössä Yara
- Hiilenmittauskammioit kahdella lohkoilla, toisella kerääjäkasvit, yhteistyössä DataSense Oy
- Paikallinen sääasema ja maaperäskanneri, Datasense Oy
- Rakeistettu lannoite broilerinlannasta, Novarbo Oy

KILPAILUKYKY JA KOKO alkutuotantoketjun resurssitehokkuus paranevat hävikkiä pienentämällä. Tiloilla kehitetään tuotanto-olosuhteita ja ennakoidaan kriisejä, jotta lintujen hyvinvointi pystytään turvaamaan myös yllättävissä vastoinkäymisissä.

”Mitä paremmat olosuhteet, sitä vähemmän kasvatuksessa tulee hävikkiä ja sitä parempi tili jää tuottajalle”, **Jaana Harjunmaa** tiivistää hankkeen ydinajatuksen.

Koronavirus sekoitti hankkeen suunnitelmia, kun pienryhmätapaamisia ja laitepäiviä ei olekaan voitu järjestää. Myös tilakäynnit pistettiin jäihin maaliskuussa.

Vaikka toimintamuotoja on jouduttu miettimään uusiksi, tekeminen ei ole loppunut.

”Yksi isoista jutuista on katastrofivalmiuden kehittäminen tiloilla. Ennakoinnin ja varautumisen apuna toimii laatukäsikirja. Hanke on auttanut tuottajia sen täyttämässä, jos apua on tarvittu. Kaikkien kanssa laatukäsikirjaa on käyty keskustelun läpi.”

Pohdittavia asioita on paljon, alkaen siitä, mistä ja miten kasvattamoon saadaan tarvittaessa varavesi. Tai miten toimitaan, jos yrittäjät sairastuvat yhtä aikaa eivätkä kykene töihin.

”On tärkeää, että nimetyt varahenkilöt tietävät miten toimia, ja että kuvaus välttämättömistä töistä pidetään ajan tasalla”, Harjunmaa painottaa.

”Useimmilla toiminta on mietitty hyvin läpi, mutta joka tilalta löytyy jokin pieni juttu, jota voidaan

parantaa. Arjen kiireessä ei tule kaikkea mietittyä – eikä ole tarpeenkaan pyörittää uhkakuvia jatkuvasti mielessään. Laatukäsikirja auttaa tässä.”

Harjunmaa haluaisi herättää tuottajat pohtimaan myös kyberturvallisuutta. Maatiloillekin saattaa kohdistua verkkohyökkäyksiä. Jos ruokinnan tai ilmastoinnin ohjaukseen päästään ulkoapäin käsiksi, voivat seuraukset olla tuhoisat.

”Itsekin huomaan pitäväni puhelimen ohjelmiston päivittämistä ärsyttävänä ajanhukkana. Mutta ajantasainen ohjelmisto vastaa parhaiten viruksiin ja muihin uhkiin. Varmuuskopiot kannattaa tallentaa pilvipalveluun ja salasanat vaihtaa usein.”

Omalla tilallaan Harjunmaa on ottanut käyttöön kuukausiveloitukseen perustuvan ICT-palvelun, joka kattaa kaikki tietotekniset laitteet, verkot ja päivitykset. Jos ei itse ole tietoteknisistä asioista kiinnostunut tai osaamista ei ole, tämä on helppo ja turvallinen vaihtoehto.

”Kun maataloutta tunteva ammattilainen hoitaa asiat, ne tulevat hoidetuksi hyvin”, hän sanoo.

Hankkeessa avustetaan tiloja haittaeläinten torjuntasuunnitelman täyttämässä. Suunnitelmaa on tehty yhdessä HKScanin broileritiimin ja Terve Kalkkuna -hankkeen kanssa,

ja se on ollut myös kommentoitavana broileriyhteistyöryhmän jäsenillä.

”Hiiret, rotat ja muut tuholaiset ovat yksi suurimmista salmonellariskeistä. Tämän asian tärkeys ymmärretään kyllä laajalti”, Harjunmaa sanoo. ●

Jaana Harjunmaa auttaa broilerikasvattajia parantamaan kilpailukykyään. Keinoja löytyy ja apua saa jopa kyberturvallisuuteen, hän vakuuttaa.

Aki Alitupa aloitti porsastuotannon 16 vuotta sitten. Ammattitaitoinen henkilökunta on avainasemassa, kun tuotanto vapaaporsitukseen remontoitussa emakkosikalassa ajetaan ylös.

AKIN KARASEVAT OPPIVUODET

Suuressa porsitussikalassa saavutettiin huipputuloksia, sitten salmonella pakotti ajamaan toiminnan alas. Valtavan saneerausurakan jälkeen Alituvan tilan tuotanto on jälleen käynnissä, ja nyt emakot porsivat ja imettävät vapaina. Kokemuksista on syntynyt myös uutta liiketoimintaa.

TEKSTI: RAILA AALTONEN KUVAT: ALITUVAN TILA

AKI ALITUVAN KOTITILALLA Nousiaisissa oli pieni lihasikala, kun hän 16 vuotta sitten aloitti isäntänä. Ensimmäisen emakkosikalan hän rakennutti 2005.

Investointia edelsi pohdinta tulevasta tuotantosuunnasta. Peltomaan korkean hinnan vuoksi kasvituotannon laajentaminen peltoa ostamalla oli poissuljettu ajatus. Broilerisopimuksia ei ollut tarjolla uusille tuottajille. Emakkosikala näytti sen sijaan tarjoavan mahdollisuuksia nuorelle ja pelottomalle yrittäjälle.

Pystymetsästä Alitupa ei porsastuotantoon lähtenyt. Ennen investointia hän perehtyi alaan useilla tiloilla Suomessa, Tanskassa ja Hollannissa. Tuleva isäntä

halusi kokemusta ison mittakaavan tuotannosta.

”Olisinko ollut juuri 18 täyttänyt, kun lähdin harjoittelemaan Tanskaan. Pääosin hankin tietotaitoni yhdellä Suomen huipputiloista, MTY Korhosella, jossa työskentelin reilun vuoden”, Alitupa kertoo.

Isojen sikaloitten tiukat bioturvakäytännöt ja systemaattisen työskentelytavan hän omaksui käyttöön heti myös omalla tilallaan. Esimerkiksi 48 tunnin sääntö ulkomailta palatessa ennen sikalaan menoa koski kaikkia. Autojen alustat pestiin työntekijöiden käytyä niillä Suomen ulkopuolella. Porsaat haettiin aina viikon aluksi puhtaalla autolla.

JYRSIJÖIDEN TORJUNTA OMIIN KÄSIIN

Vaikka kaikki riskit pyrittiin hallitsemaan, sikalaan tuli salmonellatartunta vuonna 2018. Alitupa pitää jyrtsijöitä tai naakkoja todennäköisimpänä syynä.

”Torjunnasta olisi pitänyt huolehtia vieläkin paremmin. Porsitusosastolla oli hollantilaistyyppinen ilmanvaihtojärjestelmä, jossa karsinoiden alla oli muovialtaat puurakenteiden päällä. Raikas ilma kulkeutui eläintilaan altaiden alta. Jyrtsijät olivat piileskelleet lattian alla ja käyneet öisin porsaiden maitokupeilla. Saastunta siirtyi porsaiden mukana välikasvatukseen.”

Saneerauksessa porsitusosastojen lattiat piikattiin auki, ylin maakerros poistettiin niiden alta ja maa kalkittiin. Koko sikalan perusteellinen puhdistus pääosin omalla työvoimalla kesti runsaan vuoden. Työtunteja urakka vaati huikeat 40 000.

Aki Alitupa hyödynsi tilaisuuden ja siirsi emakot häikeistä vapaaporsitukseen.

”Tukipolitiikka ohjaa voimakkaasti vapaaporsitukseen. Kolmella isolla konsultointiasiakkaallamme emakot porsivat jo vapaana ja olemme muodostaneet neljän tilan kesken vertailuryhmän, jossa vetäjät vaihtavat ajatuksia eri osa-alueiden kehitysmahdollisuuksista.”

Sikalaa alettiin täyttää uudelleen viime vuoden kesäkuussa. Porsaita alkoi syntyä toukokuussa 2020. Uuden menetelmän haasteina Alitupa pitää työturvallisuutta ja suurempaa työllistävyyttä.

”Osa emakoista saattaa puolustaa aggressiivisesti porsaitaan. Ja työn määrä lisääntyy, sillä hoitajan on oltava enemmän läsnä pahnueen ensimmäisinä viikkoina, jotta kuolleisuus ei nouse. Ukrainan asettama matkustuskielto tuo työvoiman riittävyteen lisähaasteita.”

TILA:
Alituvan tila, Nousiainen

TUOTANTO:
1 250 emakkoa, porsastuotos ennen saneerausta 35 kpl/emakko ja vuosi
Sikalat rakennettu vuosina 2005-2010

HENKILÖSTÖ ELÄINTEN HOIDOSSA JA
MAATILAN TÖISSÄ:
9 henkeä

www.alituvantila.fi, www.pigconsulting.fi,
www.agrowise.fi

FACEBOOKISSA: Alituvan tila

Saneerauksen onnistumisessa vaaditaan äärimmäistä tarkkuutta, Alitupa sanoo. ”Pitää nähdä pahimmat uhkakuvat ja reagoida niihin vähättelemättä riskejä. Mihinkään ei saa jäädä pölyä eikä likaa.”

Jyrtsijöille ei haluttu antaa enää toista mahdollisuutta. Betonielementtien kaikki saumat ja läpiviennit suojattiin rosteripellillä. Sisätiloissa ja peltoaukealla sikalan ympärillä on 200 syöttiasemaa.

”Tuotantorakennuksissa ei saa olla lähtökohtaisesti yhtään kulkureittiä jyrtsijöille. Ja torjunnasta huolehdimme itse, se on todella tehtävä viimeisen päälle.”

HOITAJAN ON OLTAVA ENEM- MÄN LÄSNÄ PAHNUEEN ENSIMMÄISINÄ VIKKOINA.

SANEERAUS VEI PORSITUSHÄKIT

Yrittäjä näkee vastoin käymisessäkin mahdollisuuden. Kun porsitusosastot jouduttiin rakentamaan uudelleen,

UUSIA LIIKETOIMINTAKONSEPTEJA

Aki Alituvalla on maatilan lisäksi muutakin yritystoimintaa.

Plus Henkilöstö Oy hoitaa maatalouden laite-asennuksia ja vuokraa työvoimaa. Pig Consulting Oy maahantuo Cloudfarms-managementohjelmistoa, konsultoi sikatilojen managementia ja vapaaporsitusinvestointeja sekä tekee bioturvasuunnitelmia. Yrityksen palkkalistoilla on neljä porsitusyksikön vetäjää, joista kolme on töissä asiakkaiden sikaloissa. Uusin yhtiö, Agrowise Oy, tuo maahan tanskalaisia Washpower-robottipesureita broiler- ja sikatiloille.

”Ensisijainen päämäärämme on auttaa asiakastiloja vapaaporsitusinvestoinneissa suunnittelusta lähtien. Vanhojen tilojen saneeraukset, kalusteasennukset sekä tuotannon ylösajo kuuluvat myös kokonaiskonseptiimme”, Alitupa sanoo. ●

HK:n grillivalikoima täydentyi HK Ameerikan Maut -sarjalla. HK Viljaporsaan Grilliseiväs Texas ja HK Viljaporsaan Jättipihvi Santa Fe vastaavat erikoisleikkutrendiin - ota kokeiluun!

GRILLI TÄYNNÄ KESÄHERKKUJA!

Heinäkuussa ilmassa väreilee grillin tuoksu. Grillaus alkoi yleistyä Suomessa 1970-luvulla, kun viikonloput muuttuivat kaksipäiväisiksi ja perheiden vapaa-aika lisääntyi. Markkinoille oli tullut hauskoissa väreissä kiiltelevä emalinen Arabian kupugrilli, jonka perheen isäntä tärytti tulille juhllisin menoin. Grillissä tirsivät yleisimmin makkara, grilliluut ja kyljykset.

TEKSTI: TIMO TURKKA

VIKKONLOPUN LÄHESTYESSÄ monessa taloudessa alkaa tänäkin päivänä viikonloppun grillime-nun pohdinta: grillataanko pitkän kaavan mukaan vai mennäänkö ihan makkaralinjalla? Tosigrillaajat valitsevat molemmat – grillimakkarat nautitaan varsinaisen pääruoan kypsymistä odotellessa. Grillin valintakaan ei ole niin yksinkertaista kuin hippien kulta-aikaan. Valinnanvaraa on niin paljon, että heikkoluontoisimmat menevät val-lan sekaisin. Hardcore-grillaajat sanovat hiiligril-lin olevan ainoa oikea vaihtoehto, mutta mikäli hiilillä ei osaa grillata, ei sellaista kannata hank-kiakaan. Tällöin kaasugrilli on erittäin onnistu-nut ostos.

Kesän kiinnostavin ilmiö on kokeileva ameri-kkalaistyyppinen grillaus. Siinä trendikkyyys yhdis-tyy vanhaan tuttuun tekemiseen. Tyyli esiintyy lähes jokaisella grillauksen trendilistalla – vie-läpä globaalisti. Amerikkalainen grillaus on toki melko laaja käsite, sillä se, miten pitmasterit Texasissa homman hoitavat, voi erota suuresti-kin vaikkapa San Franciscon kokeilevammasta

tyylistä. Yksi asia kuitenkin pysyy kautta mante-reen: reilut maut.

Klassisinta tyyliä jenkkigrillattavissa edusta-vat possun ribsit, jotka löytyvät myös Suomessa jokaisen vähänkin enemmän grillaavan kesäko-kin ritilältä. Oivallinen valinta tähän on HK:n Amerikan maut -sarjan Viljaporsaan Baby Back Ribs Carolina.

Ribsit vaativat pitkän kypsennyksen, joten ne on hyvä esikypsentää uunissa miedolla lämmöllä ja lopuksi grillata niihin savuinen maku, tai sit-ten hoitaa koko prosessi grillissä epäsuoralla läm-möllä. Tekipä homman kummalla tavalla hyvänsä, ei se ole hätähousun hommaa. Mutta se lopputulos odottelun jälkeen, se on kuulkaas nannaa!

Vaikka trendejä, tekniikoita, välineitä ja muita härpäkkeitä grillauksessa on paljon, tärkein muistettava asia on kuitenkin hauskanpito ja yhdessä tekeminen. Grillaus ei ole vain ruoan-laittoa, vaan se on pieni tapahtuma ja aina aihe juhlaan. Pienellä tarkkaavaisuudella ja keskitty-misellä lopputuloskin on mitä mainioin! ●

KANANPOJAN PAISTILEIKETTÄ GRILLIIN

KARINIEMEN RESEPTI täydelliseen grillikesään on yksinkertainen. Grilli kaivetaan varastosta ja viedään pihan aurinkoisimmalle paikalle. Sitten kerätään perhe yhteen, laitetaan parasta kananpoikaa grilliin ja keskitytään hyvästä ruoasta nauttimiseen.

Paistileike on oiva valinta grilliin. Se kypsyy vartissa, mutta folioon kääristynä sitä voi hauduttaa pidempään, jolloin lihasta tulee erityisen mureaa ja maukasta.

Paistilihasta valmistetut valmiit kanavartaat ovat kivaa kesäistä käsityötä. Niitä on helppo käänellä grillissä ja syödä suoraan tikusta. Kokeile myös tuunata niitä vihanneksilla. Vartaita on helppo valmistaa myös itse ja maustaa mieleisikseen.

Jos haluat valmistaa omat "grillikanasi" maustamattomasta lihasta, voit maustaa lihat joko grillauksen aikana tai etukäteen. Mitä kauemmin pidät lihoja mausteessa, sitä syvemmälle maut imeytyvät. Kun kanan maustaa vasta grillissä, maut jäävät pintaan ja lihan omalle maulle jää tilaa.

Maustaapa kanan sitten marinoiden tai rub- eli pintamausteilla, kannattaa se tehdä paria tuntia ennen grillaamista tai edellisenä päivänä. Lihan pintaan hierottavat kuivamausteet sopivat hyvin vähän rasvaisemmalle kananlihalle, koska pieni rasvamäärä auttaa pitämään pinnan mehevänä eivätkä mausteet pala pintaan.

Anna grilliltä otetun kanatuotteen vetäytyä hetki. Näin lopputulos on mehevää ja nesteet pysyvät lihan sisällä. Kana on kypsä, kun sen sisälämpötila on 75 astetta.

Kokeile myös mehevää Kariniemen® Kananpojan Paistivarrasta, joka on hunaja-BBQ -maustettu ja valmiiksi tikutettu, helposti grillissä valmistuva herkku!

HK® Lautasmalli -aterioiden avulla syöt ja voit hyvin

Valmisruoka sopii hyvin myös kesän helteisiin. Moni haluaa syödä terveellisesti ja tähän tarpeeseen vastaamme uudella HK Lautasmalli -konseptilla, joka ohjaa tasapainoiseen syömiseen.

HK® Lautasmalli Chili con Carnessa on suomalaista naudan jauhelihaa, mausteinen tomaattikastike ja runsaasti kasviksia.

HK® Lautasmalli Lohta ja muusia -annos sisältää reilusti suomalaista kirjolohta, sitruunalla maustettua juuresmuusia ja runsaasti kasviksia.

HK® Lautasmalli Kanaa ja ohrarisottoa sisältää paistettua kotimaista kanaa, runsaasti kasviksia sekä ohra-kasvisrisottoa täyteläisessä tomaattikastikkeessa.

Kun makkaran on paras olla paras

HK Maakarit® Chef's Special -sarja täydentyy keittiömestari Risto Mikkolan kehittämällä modernilla Ripen Ryynäri -nimisellä ryynimakkaralla. Maukkautta luo kotimainen viljaporsas, pekoni ja paahdettu sipuli. Rakenne makkaraan syntyy kypsennetystä kvinoasta, jonka ansiosta tuote on myös gluteeniton.

Maailmalla suosittu - Ehta® nyt entrecôteena

HK Ehta® -sarjan uusin tulokas on HK Ehta Takuumurea Naudan Entrecôte-pala. Uutuus täydentää ehkä sen kaikkein ikonisimman ranskalaisen bistroklassikon - entrecôteen bearnaisen ja ranskanpottujen kera!

Hae kesän herkullisimmat reseptit osoitteista www.HK.fi/grillaus ja www.kariniemen.fi/grillaus

JARI LEIJA
Suomen liiketoiminnasta
vastaava johtaja,
HKScan Oyj

Koronapandemialla vaikutuksia elintarvikemarkkinaan

Koronapandemia ja sen vaikutukset alkoivat näkyä Suomessa maaliskuun puolivälissä. Vähittäiskaupassa kasvu oli maaliskuussa vahvaa ja kysyntä kohdistui kotona tapahtuvaa ruoanlaittoa palveleviin perustuotteisiin. Food service -kanavan väliaikainen kysynnän heikkeneminen on vaikeuttanut toimintaamme, joskin vahva asemamme vähittäiskaupassa on kompensoinut tätä.

VÄHITTÄISKAUPASSA kysyntäpiikki maaliskuussa kohdistui muutamien matalamman jalostusarvon perustuotteisiin, kuten erityisesti jauhelihaan, ruokamakkaroihin ja broilersuikaleisiin. Tämän jälkeen myynti on tasaantunut. Jauhelihan suurempien myyntimäärien vuoksi lihan kulutus kokonaisuudessaan on noussut hieman, mutta naudanlihan arvo-osien myynti on vähentynyt selvästi, koska kuluttajien ostovoima on heikentynyt lomautusten ja irtisanomisten vuoksi.

FOOD SERVICE -SEKTORILLA ÄKKIPYSÄYS

Ammattikeittiöt käsittävällä food service -sektorilla koronapandemian vaikutukset ovat olleet merkittävät. Pandemian vuoksi ravintolat olivat kiinni 31.5.2020 asti. Myös koulut olivat suljettuina pitkään ja matkustusrajoitusten vuoksi liikematkustus vähäistä. Rajoitustoimien seurauksena matkailu- ja ravintola-alan yritysten palvelujen kysyntä laski eri toimialoilla Suomessa jopa 70–100 prosenttia normaaliin verrattuna.

MAAILMANMARKKINA EPÄTASAPAINOSSA

Koronaepidemian seurauksena hintojen heilahtelut ovat jatkuneet kansainvälisillä lihamarkkinoilla. Hotelli- ja

ravintola-alan sulkeutuminen maailmanlaajuisesti painaa hintoja kaikkien lihalajien arvo-osissa, kuten filee- ja paistituotteissa. Suomelle tärkeät Euroopan sisämarkkinat ovat sekaisin.

Sianlihan osalta koko Euroopassa on ylitarjontaa ja vienti Kiinaan on kasvanut, mikä laskee hintoja. Myös USA ja Brasilia ovat kasvattaneet sianlihan vientiä Kiinaan.

Food service -sektorin vaikeuksien vuoksi hinnat ovat laskeneet siipikarjamarckkinoilla Euroopassa, kun lihaa myydään food service -sektorin sijasta vähittäiskaupasektorille ja naapurimaihin.

Naudan arvo-osien osalta tilanne on koko Euroopassa yhtä haastava kuin Suomessa. Tämä luo painetta hintoihin.

KESÄ VIITOITAA SUUNTAA

Koronarajoitusten kesto ja mahdolliset uudet korona-aallot vaikuttavat raaka-

aineiden saatavuuteen, elintarvikkeiden myyntiin sekä niiden hintoihin. Kuluttajia koskevat etätyösuositukset ja kokoontumisrajoitukset ovat edelleen voimassa, ja matkustamista ulkomaille suositellaan välttämään. Kesä näyttää, miten kuluttajat lähtevät liikkeelle ravintoloiden osittaisen avaamisen jälkeen. Rajoitusten vuoksi kysyntä ei edelleenkaan pääse palaamaan normaalille tasolle.

HK Maakarit® -artesaanimakkarat ovat valloittaneet suomalaisten grillit ja ruokapöydät. Kuluttajille on tarjolla jatkossa entistä enemmän myös kasvipohjaisia suosikkeja.

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN JATKUU

Strateginen tavoitteemme on kasvaa monipuoliseksi ruokakataloksi. Koronaepidemian jälkeen maailma ei ole ennallaan. Uudessa tilanteessa tarvitsemme vahvaa tekemistä kaikissa tuotekategorioissa ja myyntikanavissa, uusia tuotteita ja digitaalisia ratkaisuja vastataksemme esimerkiksi ruoan verkkokaupan kasvuun.

Yhä suurempi osa kuluttajista haluaa lisätä kasvisten ja kasvipohjaisten tuotteiden käyttöä. Strategiamme mukaisesti laajennamme tuotevalikoimaamme uusiin tuotekategorioihin ja raaka-ainepohjiin. Kerroimme toukokuussa, että HKScan ja tamperelainen Leivon Leipomo perustavat yhteisyrityksen, jonka tavoitteena on vahvistaa kasvipohjaisen Boltsi-tuoteperheen kehitystyötä ja edistää sen kasvua. Joulukuussa 2019 kerroimme yhteistyöstä Hes-Pro:n kanssa kasviproteiinituotteiden kehittämisestä, valmistamisesta ja markkinoille tuomisesta.

Lihalla on edelleen erittäin vankka asema tuotteistomme perustana. Siipikarjanliha ja ateriat toimivat kasvumme ajureina. Kestävästi tuotettu vastuullinen porsaan- ja naudanliha ja niistä tehdyt lihavalmistukset ovat edelleen keskeisessä roolissa.

KIIITOS SOPIMUSTILOJEMME ARJEN SANKAREILLE!

Kotimaisen ruoantuotannon ja pitkän ruokaketjun merkitys on korostunut koronapandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Olemme suhtautuneet pandemian tuomiin haasteisiin erittäin vakavasti ja varmistaneet henkilöstömme terveyttä ja turvallisuutta sekä ruoan saatavuutta ja ketjumme toimivuutta monin eri tavoin. Myös sopimustuottajamme ovat tehneet tiloilla erityisen tärkeää työtä. Tästä suuri kiitos! Tiukkojen toimintamallien, sitoutumisen ja yhteistyön avulla selviämme haastavista ajoista ja pystymme tarjoamaan kuluttajille paikallista, turvallista ja terveellistä ruokaa. ●

VERKOSTOTYÖLLÄ ARVOKASTA TIETOA LIHAKETJUUN

Kotieläintuotannon eri vaiheissa tuotetaan ja kerätään suuria määriä arvokasta tietoa. HKScan Agrofood Ecosystem® on työkalu, jolla tieto jalostetaan liiketoimintaa tukeviksi käytännön toimenpiteiksi.

TEKSTI: HEIKKI ARO, TUTKIMUSPÄÄLLIKKÖ KUVA: PAULIINA PUPUTTI

KULUTTAJAT LUOTTAVAT suomalaisen ruoan turvallisuuteen ja hyvään makuun. Ruokavalinnoissa kasvaa jatkuvasti tutkimustietoon perustuvan, luotettavan ja jäljitettävissä olevan tiedon merkitys lihan tuotannon ympäristövaikutuksista, eläinten hyvinvoinnista ja ruoantuotannon turvallisuudesta.

Räjähdysmäisesti kasvanut tiedon määrä erityisesti sosiaalisessa mediassa on tuonut esiin uusia tiedontarpeita. Tuotetaanko ruokaa kestävästi, kohdellaanko eläimiä hyvin tai mistä saan oikeaa tietoa tuotannon ympäristövaikutuksista? Pahimmillaan somesta silmille vyöryvä tiedon tulva aiheuttaa kuluttajassa ahdistusta ja epätoivoa.

Luotettava ja helposti konkretisoitava tieto on tulevaisuudessa tärkeässä asemassa elintarvikeyritysten kilpailukyvyyn turvaajana.

PELTOVILJELY JA JALANJÄLJET

Kaikilla ruokajärjestelmillä on ympäristövaikutuksia. Lihan tuotannon ympäristövaikutuksista merkittävin osa syntyy tiloilla. Erilaisia digitaalisia mittaus- ja mallinnusmenetelmiä hyödyntäen voimme kehittää ratkaisuja muun muassa alkutuotannon hiili- ja vesijalanjälkien alentamiseksi.

Olemme jo laskeneet HKScanin alkutuotannon hiilijalanjäljet Rypsiporsas®, Kariniemen® ja Ehta® -ketjuissamme ja löytäneet ne tuotantopanokset, joilla on suurimmat vaikutukset tuotteen hiilijalanjälkeen.

Rehuilla on keskeinen merkitys hiilijalanjäljen muodostumisessa. Mitä paremmin pystymme kehittämään oman rehun tuotantoa ja sitä kautta tilan tuottavuutta, sitä pienempi on rehun osuus hiilijalanjäljestä.

Myös toimintaympäristö tiloilla kehittyy jatkuvasti, mikä edellyttää parhaimman käytettävissä olevan tutkimustiedon hyödyntämistä. Agrofood Ecosystem -verkostolla on laaja kumppaniverkosto, jonka avulla muunnamme uusimman tiedon ketterästi käytännön toimiksi tiloilla. Samalla kehitämme tilojen tuottavuutta ja ympäristökilpailukykyä.

Näillä toimilla tuetaan todennäköisesti myös tulevia maatalouspoliittisia ratkaisuja.

Onnistunut rehuviljan ja nurmen viljely on kannattavan kotieläintalouden kulmakivi. Merkittävässä roolissa on myös tilan vesitalous. Haluamme arvioida luotettavasti ja edelleen kehittää vastuullista vedenkäyttöä kaikissa tuotantoketjumme vaiheissa. Pistemäistä ravinnekuormitusta vähentämällä voimme estää rehevöitymistä.

Tutkimme asiaa ”lannansiirtoprojektissa”, jossa separoitua sianlantaa siirretään ravinnekuormitusalueilta ravinneköyhille peltolohkoille. Rehevöitymistä estetään myös toimivilla peltoviljelyratkaisuilla.

HYVINVOINTI JA MONIMUOTOINEN LUONTO

Tuotantoeläinten hyvinvointi edellyttää hoitajan ja eläimen toimivaa vuorovaikutusta. Eläimen poikkeuksellinen käyttäytyminen on merkki ongelmista. Mitä aiemmin mahdollinen sairastuminen tai ongelma voidaan havaita, sitä nopeammin voidaan aloittaa korjaavat toimenpiteet.

Digitaalisiin ratkaisuihin perustuvat monitorointi- ja sensoriteknologiat voivat olla tässä merkittävänä apuna. Selvitämme parhaillaan esimerkiksi broilerin hyvinvoinnin monitorointiin liittyviä teknologioita yhdessä tutkimuslaitosten kanssa.

Luonnon monimuotoisuus on olennainen osa suomalaisen maaseudun kulttuurimaisemaa. Luonnonniittyjä laiduntavat eläimet, monimuotoinen peltoviljely ja maaperän mikrobiston toimintaedellytysten varmistaminen tukevat sekä luonnon monimuotoisuuden että monien muiden ympäristötavoitteiden toteutumista.

HKScan kehittää jatkuvasti omien toimintaprosessiensa vastuullisuutta. Agrofood Ecosystem -verkoston kautta vahvistamme HKScanin edelläkävijän roolia luotettavana, tutkittuun tietoon perustuvien tuotantoratkaisujen kehittäjänä kaikilla yrityksen toimialoilla. ●

**Mitä paremmin
pystymme
kehittämään oman
rehun tuotantoa
ja sitä kautta tilan
tuottavuutta,
sitä pienempi
on rehun osuus
hiilijalanjäljestä.**

LUE LISÄÄ:

www.hkscan.com/fi/agrofood/

KUUNTELE MYÖS KOTITILALTA-PODCAST:

www.hkscanagri.fi/podcast

ARTO MARKKULA
kasvinsuojelun ja -viljelyn
asiantuntija,
Syngenta Nordics A/S

Q&A

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

MITEN HOIDAN VILJOJEN KASVINSUOJELUN NIIN, ETTÄ REHUVILJA ON PUHDASTA JA TUOTTAVAA?

Kasvinsuojelutoimilla varmistetaan, että kasvusto tuottaa potentiaalinsa mukaisen sadon. Korkea satopotentiaali luodaan jo ennen kylvöä laittamalla pellon perusasiat kuntoon, ja kasvun alussa saattamalla viljelykasvin kasvu hyvin liikkeelle.

KORKEAA SATOTASOA kannattaa tavoitella sekä viljelyn talouden että ympäristön kannalta. Tuotantokustannus ja hiilijalanjälki tuotettua satomäärää kohti ovat silloin pienimmillään. Suuri sato tuo korkean laadun ja peltopinta-ala on hyötykäytössä.

Siemenen peittaus suojaa itua orastumista haittaavia homesieniä vastaan. Homesienet kasvavat myös viileässä, jolloin ne pääsevät iskemään hitaasti kehittyvään ituun ja oraseen. Juurten kehitystä edistävän peittausaineen käyttö ja mahdollinen ravinnelisiä auttavat pientä kasvia hyvään alkuun.

Aika viljan kaksilehtivaiheesta pensomisen loppuun on tärkeä, koska silloin kasvi päättää, millaiseen satoon se pyrkii. Kasvi on saatava muodostamaan riittävästi tähkiä tuottavia versoja sekä jyvän aiheita niihin. Tässä vaiheessa kasvulla on oltava sen tarvitsemia ravinteita riittävästi. Koska pieni kasvi ei välttämättä saa kaikkia ravinteita juurillaan ravinnevaosta, täytyy asia hoitaa pinta- ja lehtilannoituksena. Typpi, fosfori ja mangaani ovat tällöin tärkeimmät ravinteet.

Pitkän päivän oloissa kevätiljat kasvavat pääverso edellä. Versojen eriaikainen kehittyminen on jälkiversontariskin ja epätasaisen tuleentumisen takia ei-toivottavaa. Versojen kasvua tasataan T0-vaiheessa Moddus Evo -käsittelyllä. Samalla myös juuristo ja korren tyvi vahvistuvat. Fosforia ja mangaania sisältävä lehtilannos

sopii tankkiseokseen ja myös rikkakasveja voi torjua jo tässä vaiheessa.

Korkeilla satotasolla kasvua pitää säätää myös myöhemmissä vaiheissa. Kasvunsäädöllä ohjataan korren kasvua: sen tulisi kehittyä tasaiseen tahtiin ja sääteen vaikuttaa hillitsevästi pitemmän ajan kuluessa. Liian nopea vaikutus ja kasvun pysähtyminen ovat kasvin kannalta stressitekijöitä.

Viileissä oloissa kasvi kehittyä luontaisesti hitaasti, jolloin sääteen vaikutus on pienempi. Annos ja olosuhteet vaikuttavat asiaan. Koska kasvunsäade vaikuttaa kasviin hormonitoimintojen kautta, kasvi ei saa kärsiä esimerkiksi kuivuudesta, joka häiritsee hormonitasapainoa.

Vain terve kasvi tuottaa korkean ja laadukkaan sadon. Vilja kasvattaa satoa niin kauan kuin sen yhteyttävästä pinta-alasta vähintään 37 prosenttia on vihreänä. Mitä aikaisemmin lehtipinta-ala tuhoutuu esimerkiksi tautien vuoksi, sitä enemmän se on pois lopullisesta sadosta. Tautitorjunta kuuluu yhteen korkeiden satojen kanssa, ja annos valitaan tilanteen mukaan.

Parhaaseen tuottavuuteen pääsee tavoitteellisella toiminnalla ja mitoittamalla viljelytoimenpiteet parhaan mahdollisen sadon saamiseksi. Vahvana kasvuun lähtevä ja tasaisesti kehittyvä kasvusto tuottaa tasaisen laadun ja välillisesti pienentää myös homeriskejä sadossa. ●

25

KOLUMNI

VOIKO NAUTATILA TOIMIA ILMAN NASEVAA?

ON OLLUT MUKAVA SEURATA, kuinka Nasevan käyttö nautatiloilla lisääntyy. Tällä hetkellä kansalliseen nautojen terveydenhuoltorekisteriin kuuluu 75 prosenttia nautatiloista ja 90 prosenttia naudoista. Nyt on hyvä aika loppukirille, jotta saadaan kaikki tilat mukaan hyötyämään Nasevan eduista.

Nasevaan rekisteröityminen on hyvä alku, mutta ilman järjestelmän aktiivista käyttöä hyödyt nautaketjulle jäävät laimeiksi. HKScan on jo pitkään edellyttänyt laatusopimustiloiltaan Nasevan aktiivista käyttöä. Laatusopimustiloille, sekä emolehmätiloille että naudon loppukasvattamoille, tämä tuo hinnoittelussa laatuilän.

Kun tilan lääkekirjanpito on Nasevassa ajan tasalla, välitettävän vasikan lääkintätiedot siirtyvät automaattisesti ostajalle. Tämä on antibioottivapaassa rotukarjaketjussamme keskeisen tärkeää. Ilman Nasevaa tietoja joudutaan keräämään vanhaan tapaan paperilla.

Tänä päivänä joudumme raporttoimaan asiakkaillemme monenlaisia eläinten hyvinvointiin liittyviä asioita. Naseva tarjoaa työkalun seurata tilannetta sopimustiloilla. Laatusopimustiloilla tätä työtä tehdään lisäksi tuotantoraporttien avulla, mutta Naseva antaa laajemman kuvan koko tilan tuotannosta ja eläinten terveystilanteesta.

Työkalu tarjoaa yhteisen tietonäkymän HKScanin eläinlääkärille ja tilan hoitavalle eläinlääkärille. Tämän takia vasikoiden toimituksen perusedellytys on jatkossa Nasevan aktiivinen käyttö ja valtuutus lihayritykselle.

Aidosti toivoisin, että myös tuottajat näkisivät Nasevan ketjun yhteisenä hyödyllisenä työkaluna, eikä vain lihayritysten tai meijereiden vaatimana järjestelmänä.

Nasevan käytettävyys on alkuaikoina parantunut. Pari vuotta käytössä ollut HealthApp-sovellus mahdollistaa lääkintätietojen kirjaamisen helposti älypuhelimella. Hiljattain on avattu Tilasto-alasivu, jossa on tilakohtaista tietoa eläinten lääkitsemisestä ja kuolleisuudesta. Vastaavanlaisia hyödyllisiä raportteja on Nasevaan tulossa jatkossa lisää.

Nasevaan on rakennettu myös tilakohtainen riskiluokitus, joka määräytyy tilan eläinterveyden ja eläintautien torjunnan tason perusteella. Tätä ei vielä laajamittaisesti käytetä logistiikassa, mutta luokittelua kehitellään edelleen ja tulevaisuudessa varmaankin hyödynnetään myös HKScanilla. Jo tällä hetkellä riski-

luokitus antaa lisätietoa tilojen väliseen eläinkauppaan. Toiselta tilalta eläimiä hankittaessa kannattaa ennen ostopäätöstä aina pyytää myyjältä tilan terveystilannetodistus.

Vaikea on nähdä nautatilan jatkossa pärjäävän ilman Nasevaa. Tilat kasvavat ja mahdollisten eläintautien aiheuttamat vahingot myös. Naseva tarjoaa työkalun riskien hallintaan. Kuluttajat vaativat tuotantoketjultamme läpinäkyvyyttä ja Nasevan kaltaisella työkalulla sitä voidaan entisestään lisätä. ●

Sami-Jussi Talpila
Hankinta- ja kehityspäällikkö

Keinoja tarjolla porsaiden laadun kehittämiseen

Tänä vuonna TN70-hybridit ovat tuottaneet keskimäärin yli 29 vieroitettua porsasta ja paras neljännes tuottajista on vieroittanut lähes 33 porsasta. Myytyjen porsaiden määrän lisäksi myös niiden laatu on tärkeä koko tuotantoketjun onnistumiselle.

TEKSTI: ULLA KETOLA JA ESA HEIKKILÄ

TUOTANTORAPORTISSA HYVIÄ porsaslaadun tunnuslukuja ovat imetysajan pituus ja hajonta sekä kuolleisuus ennen vieroitusta. Jos lisäksi seurataan porsaiden prestartterin kulutusmääriä ja syntymä- ja vieroituspaikkoja, porsaille on jo erittäin hyvät laatumittarit.

Mittareita tulee myös seurata säännöllisesti ja tehdä tarvittavia korjaustoimenpiteitä. Usein kyse on perusasioista, joita pitää vain laittaa käytäntöön.

LAADUN MITTARINA VIEROITUSIKÄ

Imetysajan pituus on keskimäärin hyvä, 29 päivää. Tarkempi analysointi osoittaa, että hajonta voi olla hyvinkin iso: porsaiden ikä voi vaihdella samassa vieroituserässä

21 päivästä 30 päivään. Tällöin nuoremmat porsaasat ovat aina altavastaajina välikasvattamossa ja lihasikalassa.

Ongelmat ilmenevät muun muassa heikompana rehuyöntikyynä ja päiväkasvuna, mikä johtaa suurempaan painon ja iän hajontaan eli huonompaan porsaslaatuun.

Tavallisesti ongelma alkaa jo tiineytysosastolta. Siemennysmäärien suuri vaihtelu viikoittain heijastuu porsitukseen ja vieroitukseen: välillä osastoissa on tyhjää tilaa ja toisinaan ylitäyttöä. Tästä seuraa, että porsaita vieroitetaan joskus hyvin nuorena ja myydään aikaisemmin, jotta saadaan tilaa seuraavalle eläinryhmälle. Myytävien porsaiden ikäero voi pahimmillaan olla jopa 3–4 viikkoa.

Porsaiden ikähajonnan korjaaminen on hyvä aloittaa tarkistamalla, mikä on sikalan optimaalinen eläinvirta. Tämä auttaa hahmottamaan emakkomäärän, jolla eläinpaikat pystytään hyödyntämään ilman porsaiden kasvatuspaikkojen ruuhkautumista.

Mahdollisille ongelmapaikoille tulee miettiä korjaavat ratkaisut tai emakkomäärää on sopeutettava vastamaan sikalan kapasiteettia. Toisin sanoen selvitetään optimaalinen tiineytysten määrä viikossa ja pidetään siitä kiinni. Kun syntyvien ja vieroitettujen porsaiden määrät ovat tasaisempia ja ikähajonta pienempi, porsaiden laatu paranee.

Tasaisempaan laatuun päästään myös siirtymällä porsitusosastolla esimerkiksi kolmen tai viiden viikon kiertoon. Toimintamallin etuja ovat muun muassa pieni porsaiden ikähajonta ja suuremmat myyntimäärät. Lisäksi työnkäyttö tehostuu porsimisten ja vieroitusten keskittyessä eri viikoille.

Pahnueiden välistä hajontaa kannattaa pienentää. Tasainen porsaslaatu parantaa kannattavuutta koko ketjussa.

Kuva: Kari Kylänpää

Kuva: Pekka Rousi

Ternimaidolla on iso vaikutus porsaan laatuun ja hyvinvointiin koko sen eliniän.

Porsaiden laadun vuoksi kannattaa siis panostaa tasaisen eläinvirran lisäksi porsaiden syntymä- ja vieroituspainoon (tavoite 1,4 kg ja > 75 kg), vieroitusikään (> 26 pv) ja prestartterin syöntikykyyn (> 400 g/porsas) sekä sirkorokotukseen ennen vieroitusta.

HYVINVOINNIN MITTARINA KUOLLEISUUS

Porsaista noin 15 prosenttia kuolee ennen vieroitusta ja kuolleisuus on suurinta ensimmäisinä elinpäivinä.

Kun osasto on lämmin ja vedoton ja karsinassa on porsaspesä tai lämpölevy, vastasyntynyt porsas lähtee muutamassa minuutissa emon nisille.

Ternimaidolla on iso vaikutus porsaan laatuun ja hyvinvointiin koko sen eliniän. Kolmen tunnin sisällä saatu ja tarpeeksi suuri annos (300 ml) antaa porsalle riittävästi vasta-aineita ja energiaa.

Koska edellä mainitut toimenpiteet vaikuttavat porsaiden elinvoimaisuuteen, on porsaskuolleisuus hyvä hoidon laadun mittari. Pitkällä aikavälillä lukeman tulisi olla alle 10 prosenttia. Kaikkea ei pysty korjaamaan kerralla. Siksi tavoitteet ja toimenpiteet kannattaa jakaa pienempiin osiin ja edetä askel askeleelta.

PAINORAJAT JA HINNOITTELU LAADUN TUKENA

Myyntihetkellä tulee vielä tarkistaa porsaan laatu ja paino, jotta porsaasat ovat mahdollisimman tasalaatuisia elopainon ja iän suhteen.

HKScanin välityshinnaston kilohinnoittelu muuttuu 31.5.2020 alkaen. Uusi hinnoittelu ohjaa vieroitettujen porsaiden myyntipainoa 8 kiloon tai sen yli. Välitysporsaille paras myyntipaino on 30–32 kg. Vieroitettujen porsaiden myyntipainon hajonnan tulisi olla alle kaksi kiloa ja välitysporsaiden alle kahdeksan kiloa.

Kaikilla näillä toimilla saavutetaan porsasverkostojen ja sikaketjun parempi porsaslaatu ja tasainen eläinvirta. Tästä hyötyvät kaikki osapuolet! ●

TARPEEKSI
SUURI ANNOS
TERNIMAITOA
KOLMEN TUNNIN
SISÄÄN ANTAA
PORSALLE
RIITTÄVÄSTI
VASTA-AINEITA
JA ENERGIAA.

HYVINVOINTI KEHITTYY HANKKEEN AVULLA

KESÄKUUSSA ALKANUT Hyvinvoiva Possu -hanke keskittyy Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Hämeen sikatilojen tuotannon kehittämiseen sekä eläinten hyvinvoinnin lisäämiseen. Hankkeen vetäjänä toimii Kimmo Haapanen.

Hanke jakautuu kolmeen osa-alueeseen. Tuottajien tietoutta eläinten hyvinvointiin liittyvistä lainsäädäntömuutoksista lisätään ja kartoitetaan tilojen valmius noudattaa niitä. Hankkeen toisessa osiossa tiloilla on mahdollisuus teettää toiminnalle kehittämissuunnitelma. Hankkeesta saa myös avun nykyisten sikaloiden peruskorjausten ja laajennusten suunnitteluun. Kolmannessa osiossa kartoitetaan vapaaporsituksesta saatuja kokemuksia ja hyödynnetään niistä parhaat tulevaisuuden investoinneissa.

Vuoden 2022 loppuun kestävä hanketta koordinoi Varsinais-Suomen ELY-keskus. Hanketta vetävän Kimmo Haapasen tavoitat numerosta 0400 831 288 ja sähköpostitse osoitteesta kimmo.haapanen@pji.fi.

TEKSTI: OLLI PAAKKALA

Kokeneet kuljettajat vinkkaavat

NAUTOJEN NOUTOON ON MONTA TURVALLISTA TAPAA

Eläintautien leviämistä voi ja kannattaa estää kaikin keinoin. Eläinlogistiikassa tehokkain keino on minimoida kuljettajien liikkumista navetassa tai sen lähellä.

TEKSTI: OUTI JAATSI KUVAT: KARI KYLÄNPÄÄ, TERO HAKALA

KERÄSIMME AUTOILUJOKITAMME vinkkejä lastaukseen. Irtoaitojen nimeen vannovat kaikki kuljettajat. Kolmellakin irtoaidalla saa aikaiseksi kätevän noutopaikan. Jokaiselle tilalle löytyy omanlaisensa, sen olosuhteissa parhaiten toimiva ratkaisu.

VILLE HAKEE MERIKONTISTA

Vasta 29-vuotias **Ville Vauhkonen** ajaa vasikoita ammatikseen jo 11. vuotta. Vasikoiden kunto ja laatu ovat parantuneet huomasti, mutta uudeksi haasteeksi ovat muodostuneet eläintaudit. Niiden leviämisen estämiseksi olisi ensisijaisen tärkeää, että eläinten noutopaikka on erillään tuotantorakennuksesta ja ettei kuljettajan tarvitse käydä navetassa lainkaan.

Eräällä tilalla vanha merikontti on sijoitettu noin 10 metrin päähän navetasta ja kylttiopasteiden avulla vieraampikin kuski löytää varmasti oikean reitin perille. Vasikat viedään konttiin vähän ennen auton tuloa ja paperit löytyvät valmiina postilaatikosta. Vasikan saa kontista suoraan autoon ja oikeaan karsinaan.

Samasta kontista noudetaan teuraseläimet, toki pesu ja desinfiointi noutojen välillä. Kätevää! Iglut ovat Villen mukaan myös näppäriä vasikoiden noutoa järjestettäessä.

Lihanautakasvattamoissa purkulaituri helpottaa erityisesti noin puolivuotiaiden teinivasikoiden purkua autosta. Laumana eläimet kulkevat laituria pitkin helposti.

KALLE JA RAMI ILAHTUVAT IRTOAIDOISTA

Eläinkuljetushommat ovat **Kalle** ja **Rami Kähkö**selle tuttuja jo pienestä. Veljekset ajavat kaikkea nautakarjaa vasikoista teuraisiin. Kätevillä lastaus- ja purkupaikkaratkaisulla voidaan sekä estää eläintautien leviämistä että käyttää hyväksi eläinten luontaista käyttäytymistä.

Kallen mukaan irtoaidat toimivat hyvin sekä vasikoilla että teuraseläimillä. Vasikat voi laittaa irtoaidoista rakennettuun aitaukseen navetan läheisyyteen ja paperit esimerkiksi muovitaskussa roikkumaan aitaan. Iglut toimivat samaan tapaan.

Näin toimittaessa isäntäväen ei tarvitse päivystää eläinten noutoa. Kun eläin on laitettu noutoa varten valmiiksi, kuskit kyllä löytävät sen kyytiin ja oma aika vapautuu muihin hommiin.

Nautoja autoon ohjattaessa Kähköset käyttävät mielellään tilan irtoaitoja. Kokeneet kuskit kasaavat aidoista nopeasti tarvittavat rakennelmat.

Kähkösetkin painottavat ennen kaikkea tilakohtaisia ratkaisuja. Monenlaisia lastaustiloja nähneiltä kuljettajilta kannattaakin kysyä vinkkejä näppäriin, juuri oman tilan olosuhteissa toimivaan malliin.

OLLI PEUKUTTAA LATOA

Sirénin veljekset **Olli**, **Jussi** ja **Anttu** ovat hekin johkaantuneet ajamaan eläimiä ammatikseen ”perinnön” kautta, isoisänsä ja isänsä jalanjäljissä. Heidän suurin toiveensa on, että eläimet papereineen ovat valmiina, kun niitä tullaan noutamaan.

Mitä kauempana navetasta kuljettaja voi toimia, sen parempi, sillä jokainen pois jäävä askel navetan suuntaan tai ristiin navetan ja auton välillä pienentää mahdollisuutta levittää mitään tartuntaa - suuntaan tai toiseen.

Aina ei todellakaan tarvita uutta. Eräällä tilalla noudettavat eläimet odottavat navetan yhteydessä olevassa sivurakennuksessa, irtoaidoista rakennetussa karsinassa. Auto voidaan ajaa suoraan rakennuksen ovelle. Toisella tilalla irtoaidoista on tehty aitaukset useiden kymmenien metrien päähän navetasta. Tämä on mainio tapa toimia, kun noudettavia eläimiä ei ole montaa.

Eikä Ollin mielestä ole huono malli sekään, että isäntä on ovelta eläimen kanssa auton kaartaessa pihaan. Hän ohjauttaa vain köydenpään kuljettajalle ja homma hoituu. Täälläkään tavalla ei kuljettajan tarvitse mennä navetiaan ja jälleen on tautien leviämisen riski minimoitu. ●

Keräsimme kuvia hyvistä lastauspaikoista **HKScan Tuottajayhteisö** -Facebook-ryhmän albumiin. Käy poimimassa vinkit talteen!

Kalle ja Rami Kähkönen noutivat kesäkuun alussa 30 rotusonnin Tyykilän tilalta. Kun sonnien takana kulkee koko väylän levyinen aita, sujuu 30 rotusonnin lastaaminen sujuvasti.

Kähkösten vasikka-auto nouti vasikoita Salinin tilalta. Vasikat odottivat aitauksessa hiehonavetan päädyssä.

TEURASSIKOJEN TÄYDET MAHAT TEHOSEURANTAAN

Teurassikojen täydet mahat ja suolistot aiheuttavat ongelmia teurastamolla. Siksi on tärkeää ajoittaa viimeinen ruokintakerta oikein.

Sikojen ruokinnasta tulee olla kulunut vähintään neljä tuntia ennen niiden lastausta. Jos lastaus on:

- aamuyöllä, ruoki ne normaalia nuikemmin (¼-½ annosta) illalla
- päivällä, jätä ne aamulla ruokkimatta
- iltapäivällä tai illalla, ruoki ne normaalia nuikemmin aamulla.

Anna sioille vapaasti vettä koko ajan.

Seuraamme täysien mahojen esiintyvyyttä tehostetusti tämän vuoden loppuun asti. Voit seurata oman tilasi tilannetta Sinetin teurastiedoista.

Ongelmatilanteissa HKScanin edustajat ottavat yhteyttä ja auttavat etsimään ratkaisun tilanteen korjaamiseksi. Tavoitteena on ratkaista sikojen ruokinta-aikaan liittyvät ongelmat seurannan aikana. ●

LASKUT SÄHKÖISIKSI

Eläinhankinnan laskut ovat nyt saatavilla verkkolaskuna. Lisäksi sian ja naudan eläinvälityslaskut sekä mm. neuvontapalvelu- ja vakuutuslaskut ovat saatavilla sähköpostilaskuna.

Suosittellemme sähköisten laskujen käyttöä, joten ilmoitathan verkkolaskuosoitteesi tai sähköpostiosoitteesi laskutusta varten: www.hkscanagri.fi/laskut.

Tilitykset ja eläinhankinnan laskut löytyvät jatkossakin Sinetti-palvelusta ja muutos ei vaikuta tilityslomakkeiden toimittamiseen. Myös paperilaskuja toimitamme edelleen.

Jos tarvitset lisätietoja tilityksestä, soita 010 570 1715 tai lähetä sähköposti osoitteella tilitys@hkscan.com. ●

OSMO KÖNÖNEN ANSAITUILE VAPAILLE

Pohjois-Karjalan pitkäaikainen aluevastaava Osmo Könönen on jäänyt ansaituille vapaille. Osmoa paikkaa väliaikaisesti eteläisemmän Karjalan aluevastaava Jaakko Sepänen. Uusi aluevastaava on haussa Pohjois-Karjalan alueelle. Kiitämme Osmoa menneistä vuosista ja toivotamme onnea tuleviin vuosiin! ●

LYPSYKARJATILAN RAPORTTI KÄYTÖSSÄSI!

Uusi lypsykarjatilojen raportti on julkaistu! Raportti sisältää kaksi osiota: vasikoiden laaturaportin ja lehmien teurasraportin.

Vasikoiden laaturaportissa päiväkasvut on laskettu kaikille vasikoille käyttäen 40 kilon syntymäpainoa, eli jos välitykseen on tullut 40 kilon vasikka, raportissa sen kasvuna näkyy 0. Graafeissa lehmä- ja sonnivasikat ovat omilla väreillään.

Lehmien teurasraportissa ayrshire, holstein ja muut rodut ovat eriteltynä. Hylkäysraportista voi esimerkiksi tutkia, onko jommankumman rodun lehmillä enemmän hylkäyksiä.

Jos olet myynyt meille terni- tai perinteisiä vasikoita, löydät oman tilasi raportin Sinetistä vuosien 2018, 2019 sekä kuukausien tammikuun 2020 osalta. Vuoden 2020 kokonaisraportti on saatavilla tammikuussa.

Tutkikaa oman tilanne tiedot ja muistakaa näyttää raportti eläinlääkärille, kun hän seuraavan kerran tulee Naseva-käynnille! ●

ANTIBIOOTTIVAPAAN RYPSIPORSAS®-TUOTANNON VIESTINVIEJÄ

EU PIG -innovaatioryhmä julkaisi toukokuussa vuoden 2020 Grand Prix -voittajat, hyvien käytäntöjen lähettäjät. Yksi kahdeksasta lähettäjistä, vampulalainen MTY Alakukun tila, tulee Suomesta ja vie Euroopan muille sikatiloille sanomaa antibioottivapaasta Rypsiporsas -tuotannosta.

MTY Alakukku vei Grand Prix -voiton kategoriassa vastuullisuuden lisääminen sikatilalla. Vastuullisuus ja kestävä kehitys näkyvät tilalla mm. rypsiporsaiden soijattomassa ruokinnassa ja hiilijalanjäljen seurannassa.

Kotimainen rypsi tekee Rypsiporsas -eläimen lihasta kuluttajalle paremman valinnan rasvan laadun kannalta. Hiilijalanjälki on laskettu MTY Alakukun tilalta jo kahtena vuonna. Sitä kautta saadaan lisää tietoa esimerkiksi eri viljelytoimenpiteiden vaikutuksista tilan hiilijalanjälkeen. Rypsiporsas-tuotannon hiilijalanjälki tiloilla on keskimäärin 3,3 kg CO₂e eläimen elopainokiloa kohden, MTY Alakukun tilalla se on keskimäärin 2,5 kg CO₂e.

Matti Ropilo

”Lähdin alun perin Rypsiporsas-tuotantoon, koska erikoistuote takaa tilani tuotannolle varman ja tasaisen menekin. Uskon, että hiilijalanjälkilaskelmien yleistyessä oman tilan hiilijalanjäljestä voi tulla jopa myyntivaltti”, MTY Alakukun omistaja **Matti Ropilo** miettii vastuullisuuden merkitystä tiloille.

Alakukun tila ja Rypsiporsas-tuotantoa esitellään EU PIGin sivuilla. Vuosittaisen Gran Prixin tavoitteena on jakaa hyviä esimerkkejä ja parantaa eurooppalaisen sianlihantuotannon tuottavuutta ja kestävyyttä.

Lisää Matista ja Alakukun tilasta: www.hkscanagri.fi/alakukku

Matkalla monipuoliseksi ruokataloksi

VIRNISTÄN JOKA KERTA, kun kuulen HKScanin strategisen tavoitteen ”kasvamme monipuoliseksi ruokataloksi”. Olen nimittäin ollut ruokatalossa jo reilut 13 vuotta! Niin, allekirjoitin työsopimuksen HK Ruokataloon vuonna 2007 ja sillä tiellä olen edelleen.

HKScan on mielestäni aina ollut ruokatalo. Lihan ja lihavalmisteiden ohella meillä on vuosien saatossa kehitetty kalasta, kasviksista ja kananmunista erilaisia maistuvia tuotteita. Vaihtoehtojen runsaus lautasella ja ruokahetkissä on kilpailuvalttimme. Olemme ruokaa valmistava yritys, joten lautasen herruus kannattaa ottaa!

Monipuolisuus on avainasemassa terveellisestä syömisestä puhuttaessa. Pelkkää lihaa tai kasvista valitsemalla on vaikea täyttää ravintoaineiden tarve, mutta yhdessä nämä ovat maitio pari. Monipuolinen tuotetarjooma ei arvota tuotteita hyviin tai huonoihin. Jokaiselle löytyy jotain - mieltymysten mukaan.

Kuluttajien kuuntelu on aina kuulunut strategiaamme, ja yhä suurempi osa ihmisistä haluaa lisätä kasvien ja kasvipohjaisten tuotteiden käyttöä. Olemme laajentamassa valikoimaamme myös näihin tuotekategorioiden. HK Kasviproteiini-tuotteet on suunnattu sekasyöjille, jotka haluavat lisätä kasvipohjaisen ruuan käyttöä helpolla tavalla. Liha ja lihavalmisteet ovat tuttuja ja niiden käyttötapa tunnetaan. Tuttu käyttöliittymä, kuten pyörykän muoto ja rakenne sekä tunnettu HK-brändi madaltavat kynnyksiä tutustua uusiin tuotteisiin.

Ruokavalinnat kuvaavat nykyisin entistä enemmän arvovalintoja ja monelle ne ovat osa identiteettiä. Vastuullisuus, kotimaisuus, terveellisyys, turvallisuus ja helppous, eikä vähiten maku ovat keskeisiä ruuan valintakriteerejä. Monipuolisen ruokatalon on helppo vastata näihin haasteisiin. Lihalla on, nyt ja tulevaisuudessa, vankka asema suomalaisessa ruokakulttuurissa. Siksi sen rinnalle mahtuu myös muuta tarjottavaa.

Nyt korona-aikana arjen ruokahuollon sujuvuuden varmistavat ruokaketjun toimijat ovat nousseet arvoonsa. Tästä arjen sankaruudesta on meidän hyvä muistuttaa joskus itseämmekin. Monipuolisemmalla valikoimalla HKScanilaisten merkitys sankarin roolissa korostuu entisestään. ●

Soile Käkönen
HKScanin ravitsemus-
asiantuntija

YHTEYSTIEDOT

NAUDAN ASiantuntijat

Sami-Jussi Talpila	hankinta- ja kehityspäällikkö	040 515 1373
Jari Partala	kenttäpäällikkö	040 573 3442
Kimmo Hämäläinen	aluevastaava	040 725 1934
Jouni Koppi	aluevastaava	0400 302 481
Juha Lindholm	aluevastaava	0400 383 271
Antero Lång	aluevastaava	0400 160 705
Marko Pudas	aluevastaava	0400 382 288
Rauno Pudas	aluevastaava	0400 388 387
Jaakko Seppänen	aluevastaava	0400 153 723
Herkko Tynnyrinen	aluevastaava	0400 373 581
Katja Vättö	aluevastaava	040 865 2270
Harri Jalli	vanhempi asiantuntija	040 772 1991
Heidi Härtel	terveydenhuoltoeläinlääkäri	040 823 2076
Jukka Kinnunen	rehumyynti	040 521 9516

NAUDAN KULJETUSSUUNNITTELU

Nautailmoitukset ja kuljetussuunnittelu	010 570 1810
Vasikkavälitys	010 570 1813

SIAN ASiantuntijat

Olli Paakkala	hankinta- ja kehityspäällikkö	0400 521 709
Esa Heikkilä	kenttäpäällikkö	0400 303 854
Antti Ylöstalo	aluevastaava	0400 716 717
Ulla Ketola	Optipossu-tuotannonseuranta	0400 420 898
Jan Vugts	porsastuotannon neuvonta	0400 868 664
Helena Jouppi	uudiseläinmyynti	0400 611 310
Riitta Pietilä	lihasikaneuvonta	050 413 1474
Elina Välimäki	terveydenhuoltoeläinlääkäri	050 414 1930
Mirva Helminen	rehumyynti	040 587 7434

SIAN KULJETUSSUUNNITTELU

Sikojen kuljetussuunnittelu, teuraat	010 570 1812
Porsasvälitys	040 652 9376

BROILERIN ASiantuntijat

Jarmo Seikola	hankinta- ja kehityspäällikkö	040 527 0339
Eija Talvio	vanhempi asiantuntija	050 502 8210
Leena Pohjola	eläinlääkäri	040 648 4313

BROILERIN KULJETUSSUUNNITTELU JA OHJAUS

Kati Jussila	kuljetussuunnittelija	050 4141 928
Anu Leino	suunnittelija	040 550 8454

TILITYS JA LASKUTUS

Sika, nauta (klo 9 - 15)	010 570 1715
Broileri	010 570 5211
Rehut	010 570 1716
Osuuskunta, jäsenasiat	010 570 1715
	tilitys@hkscan.com

AGROFOOD ECOSYTEM®

Ulf Jahnsson	0400 784 193
johtaja, alkutuotannon strategia	
Heikki Aro	050 593 9393
tutkimuspäällikkö	
Tony Erlands	040 417 0024
alkutuotannon asiantuntija	
Aira Harju	050 395 2028
kehityspäällikkö	

MUUT

Veli-Matti Jäppilä	040 052 2692
hankintajohtaja	
Juha Levonen	040 535 7908
talous- ja kehityspäällikkö	
Katja Toivanen	040 650 6962
markkinointipäällikkö	
Heikki Yrjölä	040 647 3787
kuljetuspäällikkö	
Sinetti-tunnukset	tuottajapalvelu@hkscan.com
Tuottajamymäläkortit	elainhankinta@hkscan.com

TUOTTAJIEN OMA LIHAKAUPPA:

www.hkscanagri.fi/lihakauppa
tuottajapalvelu@hkscan.com

YHTEYSHENKILÖT ALUEITTAIN:

www.hkscanagri.fi/ota-yhteystta